

EDGAR ALLAN POE ŞİİRLERİNDE GÖRSEL YORUMLAR

Dilannur ŞEKEROĞLU
Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
dilannurrsekeroglu@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-3053-0584>

Elif TARLAKAZAN
Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
etarlakazan@kastamonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-5381-9755>

<i>Atıf</i>	Şekeroğlu, D. & Tarlakazan, E. (2026) Edgar Allan Poe Şiirlerinde Görsel Yorumlar, <i>Yeni Medya Elektronik Dergisi</i> , 10 (2), 270-297.

ÖZ

Edgar Allan Poe, gotik edebiyatın öncülerinden biri olarak yalnızca yazınsal değil, aynı zamanda görsel imgeleme açısından da güçlü bir anlatı sunar. Şiirleri, duygu yoğunluğu ve sembolik diliyle grafik tasarım açısından zengin bir ifade alanı oluşturur. Bu çalışmada, Poe'nun şiir başlıkları, tipografi ve illüstrasyon teknikleri kullanılarak görsel tasarıma dönüştürülmüş; böylece şiirlerin anlam dünyası, grafik tasarımın estetik anlatı unsurları aracılığıyla yeniden yorumlanmıştır. Tipografi, harf ve sembollerin biçimsel düzen yoluyla izleyiciyle doğrudan iletişim kuran görsel bir ifade biçimidir. Illüstrasyon ise, anlatımı güçlendiren ve içeriğe görsel boyut kazandıran etkili bir iletişim aracıdır. Bu iki temel tasarım dili, şiir başlıklarındaki sözcüklerin tematik yapısını, duygusal tonunu ve çağrışımsal gücünü vurgulamak amacıyla birlikte kullanılmıştır. Ortaya çıkan görsel yorumlar, yalnızca şiir başlıklarını betimlemekle kalmamış, aynı zamanda şiirlerin alt metinlerine yönelik yeni bir okuma imkânı sunmuştur.

Bu bağlamda, çalışmanın temel amacı; edebiyat ve grafik tasarım disiplinleri arasında bir etkileşim kurarak, şiirsel anlatımın görsel bir dile nasıl dönüştürülebileceğini araştırmaktır. Çalışmada, Edgar Allan Poe'nun altı şiir

başlığı temel alınmış, bu başlıklar kompozisyon, biçim, renk, denge gibi grafik tasarımın temel öğelerini kapsayacak biçimde illüstrasyon ve tipografik düzenlemeler yoluyla yorumlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel analiz yöntemiyle yürütülmüştür. Tasarımlar, görsel tasarım ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmiş ve her şiir başlığının imgesel içeriği ile tasarımsal yansıması arasındaki ilişki çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, şiirlerin grafiksel yorumlar yoluyla yeniden anlamlandırılabilceğini ve tipografi ile illüstrasyonun, şiirsel bağlamları derinleştiren güçlü araçlar olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Edgar Allan Poe, Görsel Betimleme, Grafik Tasarım.*

VISUAL INTERPRETATIONS IN THE POETRY OF EDGAR ALLAN POE

ABSTRACT

Edgar Allan Poe, as one of the pioneers of Gothic literature, offers a powerful narrative not only in terms of literary expression but also in terms of visual imagery. His poems create a rich field of expression for graphic design with their emotional intensity and symbolic language. In this work, Poe's poetry titles have been transformed into visual designs using typography and illustration techniques; thus, the meaning of the poems has been reinterpreted through the aesthetic and narrative elements of graphic design. Typography is a visual form of expression that communicates directly with the viewer through the formal arrangement of letters and symbols. Illustration is an effective communication tool that enhances the narrative and adds a visual dimension to the content. These two fundamental design languages have been used together to emphasize the thematic structure, emotional tone, and evocative power of the words in the poetry titles. The resulting visual interpretations not only describe the poetry titles but also offer a new way of reading the subtext of the poems.

In this context, the main objective of the study is to explore how poetic expression can be transformed into a visual language by establishing an interaction between the disciplines of literature and graphic design. The study is based on six poetry titles by Edgar Allan Poe, which have been interpreted through illustrations and typographic arrangements encompassing the fundamental elements of graphic design, such as composition, form, color, and balance. The research was conducted using the descriptive analysis method from qualitative research approaches. The designs were evaluated according to visual design principles,

and the relationship between the imagery of each poem title and its design reflection was analyzed. The findings show that poems can be reinterpreted through graphic interpretations and that typography and illustration are powerful tools for deepening poetic contexts.

Keywords: *Edgar Allan Poe, Visual Description, Graphic Design.*

GİRİŞ

Tasarım, disiplinler arası etkileşimlerle şekillenen ve farklı alanlara uyum içinde olan bir ifadedir. Günümüzde tasarım dili, yalnızca estetik kaygılarla sınırlı kalmayıp, iletişimsel bir araç olarak işlev görmekte olup toplumsal, kültürel ve sanatsal bağlamlarda yer almaktadır. Özellikle grafik tasarım, anlatım gücü yüksek bir ifade biçimi olarak görsel iletişimin temel unsurlarından biri haline gelmiş, metin, imge ve anlam arasında bağ kurarak, çok yönlü yapısı sayesinde sanat, edebiyat ve medya gibi pek çok alanla ilişkilendirilebilmekte ve güncel yaklaşımlarla yeniden yorumlanabilmektedir.

Güncel ve disiplinler arası yaklaşıma örnek olarak; Edebi bir metin olan şiiri görsel tasarım diliyle ele almak, hem edebi anlatımı görsel düzleme taşımak hem de şiirin duysal ve tematik yapısını desteklemek açısından bir ifade biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir edebi metni görsel tasarım dilini yani grafik tasarımı kullanarak, tipografik ve illüstratif öğelerle nitelendirmek ve anlatmak, tasarımsal ifadenin güncel boyutu olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, Edgar Allan Poe’nun eserlerinde kullandığı karanlık romantizm, melankolik, gotik ve simgesel anlatımı; görsel tasarım için güçlü bir esin kaynağı oluşturmaktadır.

“Romantik geleneğin “karanlık” yüzünün (dark romanticism) daha da karardığı gotik edebiyat; korku, dehşet, hüznün, kasvet, tedirginlik, melankoli ve suçluluk gibi duyguları grotesk, şeytani ve irrasyonel görülen fenomenler üzerinden uyandırmaya çalışır. Terk edilmiş bir konutu mesken tutan hayaletlerden, gözlerini hırs bürümüş deli bilim adamlarına; aileleri nesilden nesile etkileyen lanetlerden, zamansız ölen bir sevgilinin ardından tutulan mahvedici yasa değin ortak noktası sıkıntılı bir geçmiş olan geniş bir spektrumu içeren gotik edebiyat; yazarının yeteneğine bağlı olarak bir noktada hayal ile gerçeğin, uyku ile rüyanın, tedirginlik ile tesellinin, yozlaşma ile arınmanın bazen birbirine karıştığı, bazen de durmadan birbiriyle savaştığı çetin bir mücadele alanı hâline gelir” (Acar, 2021).

Acar (2021)’ın gotik edebiyatı birden çok ifade biçimi olarak ele alan yaklaşımı, Poe’nun şiirlerinin görsel tasarım sürecinde de karşılık bulmaktadır. Poe’nun şiirlerinde kullandığı temalar, okuyucunun zihninde bir tasarım güdüsü

uyandırmaktadır. Şiirlerdeki duygu yoğunluğu ve temaların görsel biçimlere dönüştürülebilir olması, bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın özgün katkısı, Edgar Allan Poe’nun şiir başlıklarının tipografik ve illüstratif görsel tasarım bağlamında ele alınması ve bu başlıkların her iki yönden incelenmesiyle edebiyat ve sanat arasındaki bağın görsel bir dil aracılığıyla ifade edilme biçimine odaklanmasıdır. Temel araştırma sorusu, Edgar Allan Poe’nun şiir başlıklarından esinlenerek ve şiirlerin alt dizeleriyle bağlantı kurarak grafik tasarımın iki bileşeni olan tipografi ve illüstrasyon aracılığıyla görsel bir dil nasıl oluşturulabilir? biçimindedir.

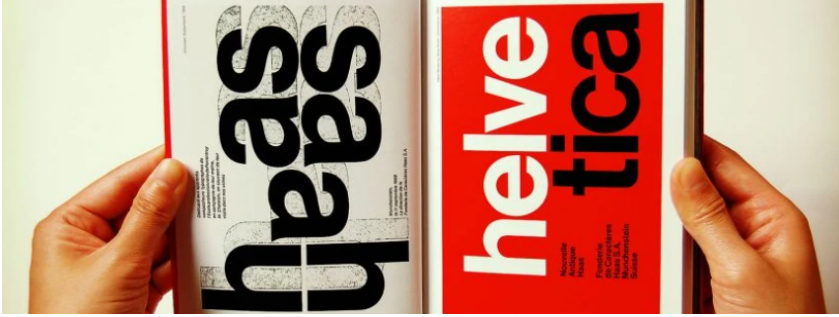
TIPOGRAFI VE İLLÜSTRASYON; GRAFİK TASARIMIN İKİ BİLEŞENİ

Tipografi, iletişim sürecinde harflerin ve sembollerin belirli kurallar çerçevesinde düzenlenmesi, soyutlanması ve estetik bir bütünlük içinde görsel olarak sunulmasıdır (Sarıkavak, 2003). Sözcüğün etimolojisi Yunanca *tipo* (işaret) ve *graph* (yazmak, çizmek) kelimelerine dayanmaktadır. Türkçede ise tipografi, matbaa işaret sistemi ve yazı düzenleme sanatı olarak karşılık bulmaktadır (Tepecik, 2002). Hem teknik boyutu hem de sanatsal yönüyle tipografi, çağdaş tasarımlarda işlevselliği ve estetiği bir arada sunan temel bir unsur olarak yer almaktadır.

Tipografi; yazının boyutlandırılması, düzenlenmesi ve basılı hale getirilmesi süreçlerini kapsayan bir sistemdir. Etkili ve anlaşılır iletişim, tipografinin sunduğu imkânlarla doğrudan ilişkilidir. Yazı karakterlerinin seçimi, harflerin boşlukları, oranları, zeminle kurduğu ilişkiler ve değer farklılıkları, algılama sürecinde kritik rol oynar (Tarlakazan, 2007). Dolayısıyla tipografi; harf ve sembollerini kullanarak görsel bir düzen kuran, izleyiciyle etkili iletişim kurulmasını sağlayan sanatsal bir ifade biçimidir. Gelişim süreci ise geleneksel uygulamalardan modern tasarım anlayışlarına kadar uzanmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1.

Tipografik Tasarım

(Kaynak: <https://www.capsdigital.net/grafik-tasarim-ve-tipografi/>, 2025).

Canbolat'a (2023) göre; günümüz teknoloji çağında tipografi artık çok kolay ulaşılan ve derlenip düzenlenebilen, manipüle edilebilen bilgisayar fontlarıyla oluşturulmaktadır. Bu sayede tipografi daha kolay şekilde tasarım biçimine dönüşebilmektedir. Tipografinin tasarım sürecinde temel amaçlarından biri verilmek istenen mesajın yanı sıra izleyicide bazı duygu ve düşüncelerin uyandırılmasını amaçlamaktadır. Tipografinin özgün çalışma örnekleri verdiği bir alan olarak görülebilecek somut şiir izleyiciye hem görsel hem anlamsal olarak hitap etmektedir. Şiirin yapı taşlarını oluşturan sözcükler, noktalama işaretleri ve dizeler, tipografinin biçim, hiyerarşi ve görsel ritim gibi öğeleriyle birleşerek, modern şiirin görsel boyutunu destekleyen güçlü bir anlatım biçimine dönüşmüştür.

Şiir, okunmaya başladığı andan itibaren insanda belirli duygu ve düşünceler oluşturmayı amaçlayan, dizelerdeki yoğun duygu akışını hissettirerek etkileyici anlatım sunan edebi metinlerdir. Bu duygu akışı disiplinler arası geçiş sağlayarak metinleri görsel anlatıma taşımakta rol almaktadır. Şiirlerdeki duyguların görsel yansımalarını sunmanın en basit yollarından bir de illüstrasyonlardır. Illüstrasyon da görsel anlatım şeklinin en basit yollarından biridir.

Türk Dil Kurumu'na (2025) göre; illüstrasyon “resimleme” anlamına gelmektedir. Görsel öğelerin kullanımı ile anlatım sağlayan etkili bir görsel iletişim aracıdır. Renk, biçim ve form gibi tasarım unsurları sayesinde izleyiciye mesajı anlaşılır ve estetik bir biçimde iletir, aynı zamanda anlatıma görsel zenginlik ve keyifli bir yorum katar. Kullanım alanı oldukça geniş olan illüstrasyon, çocuk kitapları, dergiler, reklam ve medya gibi pek çok alanda içerik üretimine katkı sunmaktadır (Resim 2 ve 3). Farklı tekniklerle uygulanabilen bu

ifade biçimi, sanatçının özgün stiline bağlı olarak biçim ve formlarda çeşitlilik gösterebilir.

Sanatın pek çok dalında olduğu gibi, illüstrasyon da farklı uygulama yöntemlerine sahiptir. Füzün, akrilik, ecoline, toz pastel, suluboya, aquarelle, sprey boya ve rapido kalem gibi çeşitli teknikler bunlara örnek olarak gösterilebilir (Polat ve Kavuran, 2023). Bu yöntemler, illüstrasyona hem özgünlük kazandırır hem de ona karakteristik bir ifade gücü sağlar.

Şekil 2 ve 3.

İllüstrasyon Tasarımları.

Kaynak: (Mert Tugen, 2024). (<https://wmaraci.com/nedir/illustrasyon>, 2025).

Bir düşüncenin, metnin ya da kelimenin görselleştirilerek sunulması, izleyici üzerinde güçlü etkiler yaratarak illüstrasyon sanatının değerini ortaya koyar. Çoğu zaman, uzun bir metindeki görsel öğeler, anlatılan ifadelerden daha hızlı ve etkili bir iletişim sağlar. Metinlerin uzunluğu okuyucunun ilgisini sürdürmesini zorlaştırabilirken, illüstrasyonlar hem konuya odaklanmayı kolaylaştırır hem de anlatının daha rahat takip edilmesine katkı sunar (Avcı, 2022).

‘İllüstrasyon’ sözcüğü, Latince ‘lustrare’ kelimesinden türemiş olup ‘aydınlatmak’ ve ‘anlaşılır kılmak’ anlamlarını taşır. Lustrare ise kökenini, ‘ışık’ ve ‘parıltı’ anlamına gelen lucere sözcüğünden alır. İllüstrasyon; bir metni, olayı

ya da kavramı daha anlaşılır hale getirmeyi amaçlar. Zorlayıcı metinlerde okuyucunun zihnini açan bir destek unsuru olabileceği gibi, eğitsel içeriklerin de daha kolay kavranmasına katkı sağlar (Dağ, 2015).

Görsellerle desteklenen içerikler, okuyucunun konuyu daha kolay kavramasında önemli bir rol oynar. İllüstrasyonlarda kullanılan sembolik öğeler ise metnin ana mesajlarının daha açık bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunur (Gökçen, 2023). Bu bağlamda, Edgar Allan Poe'nun şiirlerinin ana başlıklarının görsel tasarımlar ile desteklendiği çalışmada illüstrasyonlar, şiirlerin atmosferini ve alt metinlerini destekleyerek izleyicinin duygu dünyasına etki etmekte ve şiirsel anlamı derinleştirmektedir.

Şiir ile illüstrasyon, sanat alanında farklı anlatım yollarını bir araya getirerek disiplinler arası güçlü bir birliktelik oluşturur. Bu etkileşim, sözel ve görsel anlatımlar arasında özgün bir diyalog kurarak izleyici ve okuyucuya daha kapsamlı, çok katmanlı ve derinlikli bir sanatsal deneyim sunar (Karaata, 2024). Bu deneyimler sayesinde görsel algı genişleyerek, metne olan ilgi artarak daha derin bir boyuta taşınmakta ve şiir, yalnızca okunan bir edebi tür olmaktan çıkarak izleyiciyle görsel düzlemde iletişim kuran anlatı biçimine dönüşmektedir. İllüstrasyonun anlatı gücü, şiirde yer alan metaforları, imgeleri ve duygusal ifadeleri somutlaştırarak, okuyucunun şiirle kurduğu ilişkiyi kuvvetlendirmektedir.

Literatürde yer alan ifadelerle göre, tipografi ve illüstrasyon birer kitle iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Bu terimlerin geniş kullanım alanlarından hareketle, bu çalışmanın amacı belirlenmiştir. Çalışmada, Edgar Allan Poe'nun şiirlerinin melankolik yapısı ve insan zihninde bıraktığı derin etkiler temel alınarak bir araştırma konusu oluşturulmuştur. Poe'nun şiirlerinin tematik anlatımlarıyla şiir başlıkları esas alınarak hem tipografik hem de illüstratif yaklaşımlarla toplam altı tasarım ortaya konmuştur.

Şiirlerde illüstrasyon ve tipografi kullanımı, okuyucunun zihinsel imgeler oluşturmaya olanak tanıyarak metnin daha derinlikli biçimde anlaşılmasına katkı sağlar. Bu iki güçlü görsel ifade aracı, şiir başlıklarında yer alan sözcüklerin duygusal etkisini ve tematik yapısını ön plana çıkararak, şiirin ruhunu yansıtan görsel bir yorum sunar ve şiirlerin görsel açıdan nitelendirilmesini destekler. Şiir, bir konudaki duygu ve düşüncelerin yoğunlaştırılmış biçimde anlatım şeklidir. Duyguyu somutlaştırmada etkili şekilde kullanılan şiir içsel bir biçimde okuyucunun zihninde imgeler oluşturmaya sağlar.

EDGAR ALLAN POE VE ŞİİRSSEL BETİMLEME

Edgar Allan Poe, Amerikalı bir şair, yazar, editör ve eleştirmen olarak edebiyat tarihinde önemli bir yere sahiptir. Çalışmaları ağırlıklı olarak şiir ve öykülerden oluşur. Amerikan edebiyatında Romantizm akımının önde gelen temsilcilerinden biri kabul edilen Poe, aynı zamanda ABD’de kısa öykü türünün öncülerinden sayılmaktadır. 19. yüzyıl dünya edebiyatına damgasını vuran bu unutulmaz yazarın yaşamı ve eserleri üzerine pek çok inceleme, araştırma ve kitap kaleme alınmıştır (Bulut, 2020). Poe, yaşamını yalnızca yazın yoluyla sürdürmeye çalışmış, bu nedenle hayatı boyunca ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştır. Bugün ise onun eserlerine edebiyatın yanı sıra müzik, sinema, televizyon ve popüler kültürün birçok alanında rastlanmaktadır. Edgar Allan Poe edebiyat eserlerinde anlamın okuyucuya açık bir şekilde sunulmasının yanı sıra anlatılmak istenenin derinlerde ve keşfedilmesi gerektiği düşüncesine ve kaliteli bir eserin kısa ve öz biçimde odağın etki bırakacak şekilde düzenlenmesi gerektiğine inanmaktadır. Ve metinde etkiye ulaşmak için yazarın her bir duygu ve düşüncüyü dikkatlice seçerek oluşturması gerektiğini düşünmektedir. Birçok ünlü sanatçı gibi Poe’nun eserlerini de taklit edenler olmuş hem övülmüş hem de eleştirilmiştir. Edebiyat tarihinde Edgar Allan Poe, sıklıkla ‘cılgin dahi’ ya da ‘ıstırap çeken sanatçı’ kimliğiyle kurgusal bir karakter olarak betimlenmiştir. Bu imgesel portre, aynı zamanda Poe’nun kaleme aldığı öykü ve şiirlerdeki karakterlerin psikolojik ve tematik özellikleriyle de örtüşmektedir.

Edgar Allan Poe’nun şiirsel anlatımı melankolik ruh halini ve hayatından izlerin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Şiirlerinde işlediği yaşamın gerçekliğini yansıtan ölüm, aşk ve düş gibi temalar da Poe’nun kişiliğini destekler niteliktedir. Duygu yoğunluğu ve okuyucuya rahat bir biçimde aktaran yazı dili sayesinde okuyucunun zihninde etkili bir kurgu oluşturmaya olanak tanır. Poe’nun okuyucuya kelimeler aracılığı ile taşıdığı bu derin atmosfer edebi anlatımın yanı sıra görsel bir ilham kaynağı niteliğindedir. Şiirlerdeki simgesel anlatımlar, ritmik yapı ve tematik yoğunluk, tipografik ve illüstratif biçimde yorumlamalara katkı sağlar. Böylelikle Poe’nun şiir başlıkları ve şiirlerin içerdiği duygu geçişleri, tasarım sürecinde kavramsal ve estetik bağlamda özgün fikirlerin ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır. Şiirlerin özellikleri duygu yoğunlukları temel alınarak tasarımlarda koyu renk tonları, ince hatlar ve simgesel formlar ile canlandırılması şiir duygusunu izleyiciye aktarmada yardımcı olur.

Bu bağlamda, tipografi ve illüstrasyon, sadece şiirin metnini desteklemekle kalmaz, aynı zamanda şiirlerin anlamını yeniden şekillendirerek daha geniş bir anlatı oluşturur. Poe’nun şiirlerindeki tematik anlatım ve görsel çağrışımlar birleştirilerek metnin duygusal tonunu vurgulayan bir dil geliştirebilir. Böylece,

edebi bir yapıt olan Poe'nun şiirleri, görsel dil aracılığıyla başka bir boyutta izleyiciye sunulmuş olur. Edgar Allan Poe'nun özgün anlatım dili Fransız şair Charles Baudelaire, Paul Valery ve Stephane Mallarme gibi edebiyat dünyasının şairlerini etkilemiş ve bu isimler Poe'nun şiirlerinin Avrupa'da tanınmasına öncülük etmiştir. Edgar Allan Poe şiirlerini Türkçe'ye Sabri Gürses, Cemal Süreyya ve Melih Cevdet Anday gibi bazı yetkin çevirmenler aktarmış, bu sayede Türk edebiyatında da Edgar Allan Poe'nun eserlerinde belirginleşen karanlık romantizm etkisi tanınır hale gelmiştir. Edgar Allan Poe'nun Türk edebiyatının önemli ismi Ahmet Hamdi Tanpınar'ı da etkilediği bilinmektedir (Kılıçkaya, 2022). Bu isimlerin, Poe'nun şiirsel atmosferinden ve melankolik anlatımından faydalanarak eserlerine edebi bir devamlılık kazandırdıkları söylenebilmektedir.

Edgar Allan Poe'nun karanlık ve melankolik anlatım dili, yalnızca edebi etkilerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda betimleme biçimleri açısından da dikkat çekici bir zenginlik sunmuştur. Bu bağlamda, Poe'nun eserlerinde görülen yoğun duygusal atmosfer, şiirsel ve görsel betimleme gibi anlatı araçlarının nasıl iç içe geçebileceğini ortaya koyar niteliktedir.

Şiirsel betimleme ve görsel betimleme kavramları, hem edebi anlatımda hem de görsel sanatlarda önemli ifade araçlarıdır. Bu iki tür betimleme bazen iç içe geçebilir, ancak temelde farklı işlev ve yaklaşımlara sahiptir.

Şiirsel betimleme (*Poetik Tasvir*), estetik duyarlılığı ön plana alan ve okuyucunun/izleyicinin hayal gücünü harekete geçiren bir anlatım türüdür. Bu betimleme türü, sözcüklerin çağrışımsal gücüne dayanarak yalnızca görüneni değil, hissedileni de aktarmaya çalışır. Dolayısıyla duygusal, metaforik ve izlenimsel bir yapı taşır.

Literatürde, bu anlatım biçimi genellikle 'poetik dil' ya da 'imgesel anlatım' bağlamında değerlendirilmiştir. Roman Jakobson'un (1960) iletişim modeli çerçevesinde ortaya koyduğu 'poetik işlev', bir iletinin kendisine dikkat çekmesi durumudur. Jakobson'a göre, şiirsel anlatım dili, anlamdan çok biçimle ilişkilidir; bu biçim ise estetik bir deneyim sunar. Bu yaklaşım doğrultusunda şiirsel betimleme, okuyucunun algısını duygusal ve sanatsal düzlemde yönlendirir. Betimlenen şey, bir anlam nesnesi olmaktan çok bir duygu aracına dönüşür.

Görsel betimleme (*Resimsel Tasvir*) ise, gözlemlenebilir özelliklerin açıklanmasına odaklanan bir anlatım biçimidir. Özellikle nesnelerin şekli, rengi, boyutu, mekândaki konumu gibi görsel nitelikleri ön plana çıkarır. Bu tür betimleme genellikle gerçekçidir ve anlatımda açıklık ve anlaşılabilirlik esas alınır. Anlatı içinde yapılan betimlemeler okuyucunun zihninde sahne kurar ve olayın

bağlamını oluşturur. Görsel betimleme bu bağlamı somutlaştırır. Barthes ise görsel betimlemeyi daha yapısal bir yaklaşımla ele alır. Görsel öğelerin anlatıya nasıl dâhil edildiğini sorguladığı *Image - Music - Text* (1977) adlı eserinde, betimlemenin bazen "görüntüyü metne çevirme işlemi" olduğunu belirtir. Bu anlayışta görsel betimleme, anlamı sabitleyen bir işlev de üstlenir. Şiirsel betimleme metaforlar üzerinden oluşturulduğu için aşkın gerçekliği ve zamanın saydamlığı niteliğine sahiptir. Resimsel betimleme de ise açıklandığı üzere öyküleyici görsellik egemendir (Yılmaz, 2018).

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz deseniyle yürütülmüştür. Betimsel analiz, belirli bir olgu veya durumu sistematik biçimde tanımlamayı ve yorumlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Yıldırım ve Şimşek'e (1999) göre bu yöntem, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama teknikleriyle elde edilen verilerin, önceden belirlenmiş temalar çerçevesinde anlamlandırılmasını sağlar. Nitel araştırmaların tasarlanması ve yürütülmesi sürecinde araştırmacılar, esnek ve dinamik bir çalışma alanına sahip olurlar. Araştırma sürecinin her basamağında araştırmacıların yeni yöntem ve yaklaşımlar geliştirebilmesi ve araştırmanın etkisini arttıracak yeni düzenlemeler yapabilmesi olarak ifade edilen esneklik, nitel araştırmanın araştırmacıya sunduğu temel özelliklerindendir (Guba ve Lincoln, 1994; Merriam, 1998; Patton, 1990'dan aktaran Baltacı, 2019). Bu çalışmada tercih edilen betimsel analiz yöntemi, Poe'nun şiir başlıkları ve alt dizelerinde işlenen duyguların, zihinde görsel imgeler oluşturmaya ve nitel bir yaklaşımla yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Şiir başlıkları, tipografik ve illüstratif özellikleriyle incelenerek görsel tasarımlar, şiirlerdeki duygu akışlarının tasarım biçimine uyarlanmasıyla metinsel ve görsel bir anlatım ilişkisi kurulmuştur. Bu nedenle betimsel analiz, çalışma sürecinde en uygun yöntem olarak belirlenmiştir.

Araştırma evrenini Edgar Allan Poe şiirleri, örneklemini ise duygusal yoğunlukları, sembolik anlatımı ve görsel çağrışım gücü üzerinden tercih edilen altı şiiri oluşturmaktadır. Ayrıca şiirden ilham alınarak görsel tasarımlar oluşturulmuş, tipografik ve illüstratif açıdan yorumlamaya elverişli olduğu kanısına varılarak örneklem kapsamında sunulmuştur.

Araştırmada incelenen şiirler çevrimiçi kaynaklardan temin edilmiş ve Türkçe çevirileriyle birlikte incelenmiştir. Şiir başlıkları ve metinleri, yapılan literatür incelemeleri ışığında tematik anlam, tipografik tercihler, illüstratif öğeler, renk ve biçimsel düzenlemeler ve tasarım ilkeleri bakımından çözümlenmiştir. Her şiir

için yapılan incelemelerde, metin ile görsel arasındaki ilişki açıklanarak, tasarımın şiirle kurduğu bağ üzerinde durulmuştur. Bu süreçte, görsel tasarım dili bir üretim sürecinden geçerek metinsel anlatımın görsel bir boyut kazanması sağlanmıştır.

Eser seçiminde duygusal yoğunluk, simgesel anlatım gücü ve görsel çağrışım potansiyeli temel ölçütler olarak belirlenmiştir. Poe'nun şiirlerinde yer alan metaforik dil ve gotik atmosferin görselleştirilebilir olması, araştırmanın örnekleme yön vermiştir. Her şiir, metinsel çözümleme sonrasında tipografik ve illüstratif biçimlere dönüştürülmüş ve elde edilen tasarımlar betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır.

Veriler, tematik anlam, tipografik tercih, renk analizi ve görsel retorik yorumu başlıkları altında kodlanmıştır. Her şiir, aşağıdaki tabloda özetlenen kriterlere göre değerlendirilmiştir:

Tablo 1.
Tematik Kodlama

Şiir Başlığı	Tematik Odak	Tipografik Tercih	Renk Paleti	Tasarım İlkeleri	Görsel Retorik Yorumu
Annabel Lee	Aşk, ölüm	Zarif, kıvrımlı yazı tipi	Mavi-Kırmızı kontrast	Denge, ritim, kontrast	Aşk-ölüm ikiliği deniz metaforu üzerinden yansıtılır
The Raven	Ölüm, umutsuzluk	Dikey, sert hatlı font	Siyah-Beyaz	Denge, vurgu, bütünlük	Hiçbir zaman" teması tipografik ritimle görselleştirilir n yansıtılır
The Bells	Zaman ve ritim	Geometrik Futura	Mor-Kırmızı	Ritim, tekrar, kontrast	Ses döngüsü görsel ritimle temsil edilir
Eldorado	Arayış, ideal	Gotik Adagore fontu	Siyah-Gri-Beyaz	Denge, hiyerarşi	Arayış metaforu düşey tipografiyle anlatılır
Denizdeki Şehir	Çöküş, melankoli	El yazısı Giddyup	Mavi-Sarı-Siyah	Ritim, bütünlük, kontrast	Dalgalar şiirin ruhsal boşluğunu sembolize eder
Helen'e	Güzellik, zarafet	Süslemeli Berkah Ramadhan	Pembe-Yeşil-Kahverengi	Denge, ritim, vurgu	Zarafet kelebek figürüyle görsel metafora dönüşür

BULGULAR VE YORUM

Bulgular bölümü, her şiir için ayrı ayrı hazırlanan tasarımların tematik, tipografik ve biçimsel çözümlemelerine odaklanmaktadır. Ancak görsel çözümlemeler yalnızca betimleme düzeyinde bırakılmamış; denge, ritim, kontrast, vurgu ve bütünlük gibi tasarım ilkeleri ile şiirdeki anlam arasındaki etkileşim analiz edilmiştir. Tipografi ve illüstrasyonun, şiirsel alt metinle kurduğu bağ, yorumlanmıştır. Böylece görsel düzen, yalnızca biçimsel bir tasarım değil, şiirsel anlamın ikinci bir “görsel dil” katmanına dönüşmüştür.

Şekil 4.

Annabelle Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Annabelle” 2025.)

Edgar Allan Poe’nun ‘Annabel Lee’ şiiri, romantizm ile melankolinin birleştiği bir anlatım sunar. Şiirde ölüm, aşk ve güzellik temaları önemli bir yer tutmakta, bu temalar eserin atmosferini derinleştirmektedir. Şiirde adı geçen Annabel Lee karakterinin Poe’nun eşi Virginia Eliza Clemm’den esinlendiği düşünülmektedir. Çalışmada, şiirin başlığı tipografik ve görsel açıdan yorumlanmış; başlıktan hareketle tasarım dili, şiirin duygusal ve tematik içeriğiyle ilişkilendirilmiştir.

*Senelerce senelerce evveldi
Bir deniz ülkesinde
Yaşayan bir kız vardı bileceksiniz
İsmi; Annabel Lee (Antoloji, t.y.)*

Tematik Anlam Çözümlemesi : Poe’nun şiiri, ölümsüz aşkın ve kaybın melankolik yüceltilişini konu alır. “Bir deniz ülkesinde” başlayan anlatı hem mekânsal hem duygusal bir uzaklık hissi yaratır. Tasarım bu temayı, deniz ve rüzgâr çağrışımlı dalgalı formlar üzerinden yeniden üretir. Görseldeki gri tonların hâkimiyeti, şiirdeki kasvetli atmosferi desteklerken; mavi ve kırmızı renklerin karşıtlığı, aşkın hem tutkulu hem de hüznü doğasını sembolize eder.

Tipografik Tercih : Kullanılan ‘Willow’ yazı tipi, zarif ve dekoratif çizgileriyle şiirin duygusal ve estetik yönünü yansıtır. Art Nouveau tarzını çağrıştıran bu font hem romantik hem de nostaljik bir his uyandırır. Fontun ince ve kavisli hatları, şiirin “rüzgâr” ve “deniz” gibi doğal unsurlarla kurduğu ilişkiyi biçimsel düzeyde destekler. Siyah renk tercihi, tipografinin görsel ağırlığını artırarak, şiirin dramatik derinliğini vurgulamıştır.

Renk ve Biçimsel Düzenleme : Siyah, gri, mavi ve kırmızı tonları arasında kurulan kontrast, şiirin duygusal katmanlarını görsel olarak ayırıştırır. Siyah, ölüm, gizem ve ciddiyet çağrışımlarıyla şiirin karanlık yönünü temsil eder. Gri, soğuk ve durağan bir hava oluşturarak melankolik atmosferi destekler. Mavi, deniz ve gökyüzü simgesi olarak sonsuzluğu, kırmızı ise aşkın yoğunluğunu vurgular. Bu renklerin birlikte kullanımı, şiirdeki aşk-ölüm ikiliğini görsel bir diyalog haline getirir.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Kompozisyonda üst sağ köşedeki mavi form ile sol alttaki kırmızı form arasında kurulan denge, şiirdeki yaşam-ölüm karşıtlığını simgesel bir biçimde yansıtır. Fontun merkezde konumlandırılması, tipografiyi görselin sabit odağı haline getirir. Gri tonlardaki dalgalı formlar tekrarlanarak görselde bir akış yaratır. Bu hareketlilik, şiirdeki “rüzgâr” ve “deniz” imgelerinin ritmini yansıtarak duygusal sürekliliği güçlendirir. Siyah tipografi ile açık gri arka plan arasındaki kontrast, şiirin karanlık duygularını vurgularken, tipografik okunurluğu ve dramatik etkiyi artırır. Ayrıca mavi-kırmızı renk karşıtlığı, aşk ve hüznün duygularının çarpışmasını görsel düzeyde somutlaştırır.

Görselin retoriği, ‘deniz ülkesinde’ ifadesiyle başlayan şiirin mekânsal ve duygusal atmosferini yeniden kurar. Dalgalı formlar, yalnızca dekoratif bir unsur değil, aynı zamanda şiirin duygusal tonunu izleyiciye aktaran görsel bir anlatı aracıdır. Fontun zarif çizgileri, Annabel Lee’nin kırılğan ama zarif kişiliğini çağrıştıırken, renklerin sembolik kullanımı aşkın ölümsüzlüğüne dair görsel bir metafor üretir. Edgar Allan Poe’nun Annabel Lee şiirinden yola çıkarak yapılan bu görsel yorum, tematik, tipografik ve renk unsurlarını bütüncül bir kompozisyon içinde ele almıştır. Willow fontunun zarif yapısı, renk kontrastları ve ritmik biçimsel kurgular, şiirin aşk, ölüm ve güzellik temalarını görsel

düzleme taşımıştır. Çalışma, tasarım ilkelerinin bilinçli kullanımıyla şiirin duygusal derinliğini estetik bir denge içinde üretmiştir.

Şekil 5.

Kuzgun Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Kuzgun” 2025.)

Edgar Allan Poe’nun *The Raven* (*Kuzgun*) adlı şiiri, melankoli, ölüm ve umutsuzluk temalarını merkezine alan karanlık romantizmin en güçlü örneklerinden biridir. Şiirin başlığını oluşturan kuzgun figürü, Batı kültüründe uğursuzluk, kayıp ve ölümle ilişkilendirilen simgesel bir öğedir. Poe, bu figür aracılığıyla anlatıcının ruhsal çöküntüsünü, kaybettiği sevgilisi Lenore’un yokluğuyla yüzleşmesini ve sonsuz yas duygusunu işler. Şiirde tekrar eden “hiçbir zaman” ifadesi, umudun tamamen yitirilmesini simgeleyerek şiirdeki trajik döngüyü oluşturur. Bu duygusal yapı, tasarımın tipografik, renk ve biçim unsurlarında karşılığını bulmaktadır.

.....

"Şu yukarda dönen gökle Tanrı'yı seversen söyle;
Ey kutsal yaratık" dedim, "uğursuz kuş ya da şeytan!
Azalt biraz kederimi, söyle ruhum cennette mi
Buluşacak o Lenore'la, adı meleklerce konan,
O sevgili, eşsiz kızla, adı meleklerce konan?"
Dedi Kuzgun: "Hiçbir zaman." (Farmaupdate, t.y.).

Tematik Anlam Çözümlemesi : Şiirdeki anlatı, kaybın kalıcılığı ve ölümün kaçınılmazlığı üzerine kuruludur. Anlatıcının zihinsel çözülmesi, kuzgunun soğukkanlı varlığıyla karşıtlık içinde verilmiştir. Tasarım bu ikiliği, tipografik

ağırlık ve biçimsel sadelikle yeniden üretir. Görseldeki kuzgun figürü, şiirdeki “ölüm” simgesini taşıyan temel görsel öğedir; ancak illüstratif öğe olarak abartısız biçimde kullanılarak şiirin duygusal tonuna saygılı bir görsellik sunulmuştur.

Tipografik Tercih : Tasarımda kullanılan “Monoton” adlı yazı tipi, dikey yönelimi ve keskin hatlarıyla dikkat çeker. Fontun çizgisel ve geometrik yapısı, şiirdeki tekrar eden ritmik ses yapısına paralel bir görsel ritim oluşturur. Harflerin arasındaki düzenli aralık ve çizgisel sertlik, şiirdeki içsel gerilimi tipografik düzleme taşır. Bu açıdan font, yalnızca bir yazı karakteri değil, şiirin ritmik yankısını taşıyan bir yapı işlevi üstlenir.

Renk ve Biçim Analizi : Siyah rengin tasarımda baskın kullanımı, şiirin karanlık atmosferine doğrudan bir gönderme niteliğindedir. Siyahın grafik tasarımda taşıdığı gizem, yas ve derinlik çağrışımları, Poe’nun karanlık romantizmini destekler. Arka planla tipografi arasındaki kontrast, şiirin “hiçbir zaman” tekrarında hissedilen mutlaklığı görsel olarak pekiştirir.

Biçimsel açıdan tasarım sade, yoğunlaşmış bir kompozisyon kurar. Kompozisyonun sağ üst kısmında “N” harfinin üzerine yerleştirilen küçük kuzgun illüstrasyonu, biçimsel dengeyi bozmaz; aksine odak noktasını şiirin simgesel merkezine taşır.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Tasarım, merkezde konumlanan tipografik kütle ile üst sağda yer alan kuzgun illüstrasyonu arasında kurulan görsel dengeye dayanır. Bu denge, şiirdeki umut ve umutsuzluk arasındaki ince çizgiyi temsil eder. Monoton fontunun dikey çizgileri, şiirin ses tekrarlarını yansıtan görsel bir ritim oluşturur. Harflerin aralıklarındaki düzen, şiirdeki monoton duygusal döngüyle uyumlu bir akış yaratır. Siyah–beyaz kontrastı, şiirin ışık ve karanlık arasındaki gerilimini görsel olarak ifade eder. Şiirdeki “hiçbir zaman”ın mutlak karanlığı, siyah tipografinin hâkimiyetiyle desteklenmiştir.

Tasarımın görsel retoriği, şiirin anlatı yapısını minimal bir dilde yeniden kurar. Tipografinin dikey formu, kuzgunun varlığını çağrıştıran bir düşey hareket hissi yaratır; bu da izleyiciye şiirin içsel ağırlığını sezdirir. Kuzgun figürü, kelimenin üzerinde konumlanarak hem metinle bütünleşir hem de şiirin sembolik merkezine dönüşür. Bu görsel düzenleme, “hiçbir zaman” ifadesinin yankısını tipografik düzlemde sürdüren bir metafor oluşturur. “Kuzgun” başlıklı bu tasarım, şiirin tematik ve duygusal yoğunluğunu tipografi, renk ve biçim dengesi üzerinden üretmiştir. Monoton fontunun ritmik yapısı, siyah rengin dramatik gücü ve illüstratif kuzgun figürünün sembolik konumu, Poe’nun şiirindeki umutsuzluk temasını bütüncül bir biçimde görselleştirmiştir. Tasarım ilkeleriyle desteklenen

bu yaklaşım, şiirin edebi derinliğini görsel düzlemde sürdüren analitik bir yorum olarak değerlendirilebilir.

Şekil 6.

Çanlar Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Çanlar” 2025).

Edgar Allan Poe’nun “*The Bells*” (*Çanlar*) adlı şiiri, işitsel imgeler ve ritmik tekrarlarla örülmüş bir yapıya sahiptir. Şiir, farklı türlerdeki çan seslerini kullanarak insan yaşamının aşamalarını - neşe, korku, telaş ve ölüm - sesin ritmiyle anlatır. Ritmik yapı, okuyucuda hem işitsel hem zihinsel bir yankı oluşturur. Bu görsel tasarımda amaç, şiirin bu ritmik yapısını görsel bir forma dönüştürmek ve işitsel etkiyi tipografi ve renk aracılığıyla yeniden üretmektir.

.....
Dinleyin kızakların çanlarını
Gümüş çanlarını
Hangi şenlikli dünyaya sesleniyor şarkıları
Nasıl da çınlıyor, çınlıyor, çınlıyorlar
Buzlu gece havasında Kaplar iken yukarıda yıldızlar
Bütün göğü, sanki titreşiyorlar
Billurdan bir arzuyla; (Poets, t.y.).

Tematik Anlam Çözümlemesi : The Bells şiiri, yaşam döngüsünü dört farklı çan sesiyle simgeler: neşeli gümüş çanlar, altın düğün çanları, alarm veren bronz çanlar ve ölümün yankılandığı demir çanlar. Bu tematik ilerleyiş, zamanın akışıyla birlikte değişen duygusal yoğunlukları ifade eder. Tasarım bu temayı renk geçişleri ve sembolik biçimlerle yansıtır. Morun ağırlığı, şiirin ilerledikçe

artan dramatik gerilimini temsil ederken, sarı ve kırmızı vurgular farklı duygusal evrelere karşılık gelir. Dörtlük tekrarları, şiirdeki müzikal yapıyı ve ritmik sürekliliği belirginleştirir. Tasarım da bu ses döngüsünü biçimsel tekrar ve vurgu kullanımıyla destekler.

Tipografik Tercih : Başlıkta kullanılan Futura yazı tipi, geometrik yapısı ve net çizgileriyle düzen ve ritmi temsil eder. Sans-serif karakteri, şiirin ritmik sadeliğine paralel bir görsel netlik sağlar. Harflerin düzenli hizalanışı ve aralıkları, şiirdeki tekrarların görsel karşılığı olarak okunabilir. Başlıktaki kırmızı renkle vurgulanan “S” harfi, çan seslerinin yükseldiği anları temsil eder; aynı zamanda şiirdeki dramatik zirveye dikkat çeker. Bu tipografik vurgu, izleyicinin gözünü ritmik bir hareket doğrultusunda yönlendirir.

Renk ve Biçim Analizi : Tasarımın genelinde mor tonlar hâkimdir. Mor, hem gizemi hem de duygusal derinliği çağrıştırarak şiirdeki tehlike ve bilinmezlik atmosferini destekler. Kırmızı, hareket ve uyarı duygusunu öne çıkararak çan seslerinin yoğunluğunu simgeler. Üst kısımda yer alan altı adet minimal yıldız formu, zamanın geçişini ve şiirin dört evresini sembolize eder. Bu yıldızlardan biri sarı renkte belirginleştirilmiş olup, şiirin ilk bölümündeki “gümüş çanların” parlak, umut dolu tınısına gönderme yapar. Diğer yıldızların giderek soluklaşan tonları, şiirdeki atmosferin kararmasıyla paralel bir geçiş yaratır.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Kompozisyonda başlığın ortalanmış yapısı ile üstte ritmik olarak konumlanan yıldız formları arasında görsel bir denge kurulmuştur. Bu, şiirin ritmik düzenine biçimsel bir karşılık verir. Yıldızların düzenli aralıklarla yerleşimi, şiirdeki tekrar eden çan seslerinin görsel karşılığıdır. Kırmızı “S” harfinin tipografik ritmi kesintiye uğratmadan vurgulaması, görsel bir ses artışı etkisi yaratır. Mor zemin ve kırmızı-sarı vurgular arasında oluşturulan renk kontrastı, şiirin duygusal geçişlerini belirginleştirir. Özellikle morun derinliğiyle kırmızının enerjisi arasında kurulan kontrast, şiirdeki umut ve korku temaları arasındaki gerilimi simgeler.

Tasarımın görsel retoriği, şiirin müzikal yapısını tipografik bir düzenle yeniden üretir. Futura fontunun geometrik yapısı, çan seslerinin mekanik düzenliliğini; kırmızı “S” harfi ise bu düzenin içindeki duygusal patlamayı temsil eder. Üstteki yıldız dizilimi, “gökyüzünde yankılanan sesler” metaforunu destekleyerek, şiirin hem işitsel hem kozmik boyutuna görsel bir karşılık sunar. Böylece izleyici, hem ses hem zaman kavramlarını eşzamanlı olarak algılar.

“Çanlar” başlıklı bu tasarım, şiirin işitsel yapısını görsel bir dile çevirerek Edgar Allan Poe’nun ritim, ses ve duygu temelli anlatımını tipografi, renk ve biçim ilkeleriyle yeniden üretmiştir. Futura fontunun geometrik düzeni, mor ve kırmızı

renklerin duygusal yoğunluğu, yıldız formlarının ritmik yerleşimiyle birleşerek, şiirin tematik katmanlarını estetik bir bütünlük içinde yansıtmıştır. Tasarım, şiirin “ses yoluyla duygulanım yaratma” özelliğini görsel bir kompozisyona dönüştürmesi bakımından hem edebi hem sanatsal bir yorum niteliği taşımaktadır.

Şekil 7.

Eldorado Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Eldorado” 2025.

Edgar Allan Poe’nun “Eldorado” adlı şiiri, sürekli bir arayışı ve ulaşılması güç idealleri konu edinir. Şiirdeki “Eldorado” metaforu, hem maddi bir zenginliği hem de ulaşılması zor bir hedefi temsil eder. Bu şiirin tematik yapısı, tasarımda yukarıdan aşağıya hareket eden tipografi ve illüstratif öğelerle görsel bir karşılık bulmuştur.

Şiirdeki arayış ve dağ imgeleri, harflerin yukarı yönlü yükselişi ve aşağı inişi ile tipografik düzleme aktarılmıştır. Siyah rengin hâkimiyeti, Poe’nun karanlık romantizm anlayışı ile şiirin tematik derinliğini desteklerken, tipografinin beyaz zemin üzerinde düşürdüğü gölgeler, arayışın geçmişin yükünü ve ulaşılamayan idealleri sembolize eder.

.....
'Sür atını aydaki
Dağların üzerinden.
Aşağıya gölgeler vadisine,
Korkmadan sür'
Diye yanıtladı gölge, -
'Aryorsan eğer Eldorado'yu' (Antoloji, t.y.)

Tematik Anlam Çözümlemesi : Eldorado, hayaller ve ulaşılması güç hedefler üzerine kurulmuş bir metaforik şiirdir. Şiir boyunca anlatıcının sürekli yolculuğu, tipografik yukarı-aşağı hareket ve gölge kullanımıyla görselleştirilmiştir. Orta kısımdaki gri silüet ‘o’ harfi, ışığı, umudu ve ulaşılma-yan ideali temsil eder. Güneş sembolü, hem görsel odak noktası hem de metaforik anlam katmanını sağlar. Tasarım, şiirin karanlık atmosferini ve sürekli arayış temasını görsel olarak pekiştirir.

Tipografik Tercih : Kullanılan Adagore fontu, keskin ve güçlü karakterleri ile gotik bir estetik sunar. Yukarıdan aşağıya uzayan harf dizilimi, dağ ve yol metaforunu tipografik düzlemde ifade eder. Harfler arasındaki düzen, şiirin ritmik akışını ve karanlık atmosferini desteklerken, gölgelerle birlikte derinlik yaratır. Tipografik vurgu, şiirin hem görsel hem de tematik yoğunluğunu artırır.

Renk ve Biçim Analizi : Siyah ve beyaz kontrastı, karanlık ve ışık temalarını simgeler. Gri silüetli “o” harfi, Eldorado’nun ulaşılması güç ideali ve ışığını temsil eder. Harflerin gölge efektleri, zaman içinde birikmiş yorgunluğu ve yolculuğun izlerini sembolize eder. Bu renk ve biçim kullanımı, şiirin dramatik ve metaforik yapısıyla uyumlu bir görsel anlatım sunar.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Harflerin yukarıdan aşağıya hareketi ve orta kısımdaki odak noktası (gri “o” ve güneş sembolü), görsel kompozisyonda hem düşey hem yatay denge sağlar. Harflerin ve gölgelerin tekrarlı yükselişi ve inişi, şiirin arayış ve yolculuk temasına paralel bir ritmik akış yaratır. Siyah tipografi ve beyaz zemin arasındaki kontrast, şiirin karanlık ve umut dolu temalarını güçlendirir. Gri ve siyah tonların gölgelerle kullanımı, derinlik ve dramatik etki oluşturur.

Tasarım, şiirin arayış ve ulaşılması güç hedefler temasını görselleştirir. Harflerin hareketi, gölgeler ve güneş sembolü, izleyiciye şiirin metaforik yolculuğunu sezdirir. Tipografi, görsel derinlik ve sembolik öğeler, şiirin tematik içeriğini okuyucuya görsel bir deneyim olarak sunar. Eldorado başlıklı bu tasarım, şiirin metaforik yolculuğunu tipografik hareket, renk kontrastı ve illüstratif öğelerle görsel bir dile dönüştürmüştür. Adagore fontunun keskin yapısı, gölge efektleri ve güneş sembolü, şiirin tematik derinliğini ve karanlık romantizmini görsel düzlemde etkili biçimde yansıtmaktadır. Tasarım, Poe’nun şiirinde kurduğu arayış ve ulaşılması güç hedef temasını estetik bir bütünlük içinde yorumlayan analitik bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Şekil 8.

Denizdeki Şehir Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Denizdeki Şehir” 2025).

Edgar Allan Poe’nun “Denizdeki Şehir” adlı şiiri, hayali ve batmakta olan bir kenti betimleyerek melankoli ve karamsarlık atmosferi yaratır. Şiirde deniz, yalnızca bir mekan değil, aynı zamanda ruhsal boşluğu ve metaforik anlatıyı temsil eder. Tasarımda, şiirin bu karanlık ve hüznü atmosferini yansıtan tipografik ve illüstratif öğeler kullanılmıştır.

.....

*Bir deniz üzerinde olabileceğini söyleyen -
Yok korkunçluğu daha az dingin denizlerde
Rüzgarlar olduğunu ima eden tek yükselme.
Fakat bak, havada bir kıpırtı!
Bir dalga var orada, bir çalkantı!
Bellibelsiz gömülerek duygusuz gel-gite,
Kuleler bir yana atılıyorlar adeta-
Uçlarına saydam tabakalı gökler içinde
Sanki hafifçe bir boşluk verilmişcesine.
Dalgalar şimdi daha kızıl bir kor gibi parlıyorlar -
Saatler donuk ve zayıf soluyorlar -
Dünyevi acılar arasında değil de, vakti geldiğinde,
Aşağıya, bu şehir aşağıya çökeldiğinde,
Cehennem, bin tane tahttan ayağa kalkarak,
Saygı ile onu selamlayacak. (Antoloji, t.y.)*

Tematik Anlam Çözümlemesi : Şiir, zamanın unuttuğu bir şehrin çöküşünü ve denizin üzerindeki huzursuzluğu merkeze alır. Tasarımda üç katmanlı dalga formları, şiirin ana unsuru olan denizi temsil eder. Sarı ışık huzmeleri, görünürdeki güzellik ile ardındaki yok oluş arasındaki gerilimi simgeler. Soluk gri rüzgâr sembolü, şiirde geçen “*Saatler donuk ve zayıf soluyorlar*” ifadesiyle bütünlük sağlayarak sessizliği ve soğuk atmosferi güçlendirir.

Tipografik Tercih : Kullanılan Giddyup fontu, el yazısı stilindeki akışkan ve dalgalı karakterleri ile denizden ilham alan hareketi yansıtır. Harflerin siyah renkte kullanımı, şiirin melankolik ve karanlık havasını destekler. Tipografi, deniz ve şehir arasındaki metaforik gerilimi görsel bir düzlemde sunar.

Renk ve Biçim Analizi : Mavi tonlarının geçişli kullanımı, derinlik ve hareket hissi yaratır; dalgaların katmanlı yerleşimi, denizin sürekliliğini ve ritmini simgeler. Sarı ışık vurguları, şiirin dramatik ve hüznü tonunu karşılayan görsel kontrast oluşturur. Siyah tipografi ve gri rüzgâr sembolü ile kontrast, şiirin karanlık atmosferi ve melankolik temasıyla uyumludur.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Dalga formları, tipografi ve rüzgâr sembolünün kompozisyonu, görsel ağırlığı dengeler ve şiirin mekânsal anlatımıyla uyumlu bir düzen sağlar. Dalga katmanlarının ve tipografinin akışkan yapısı, şiirin deniz üzerinden oluşturduğu ritmik hareketi görselleştirir. Siyah tipografi ve mavi dalga tonları arasındaki renk kontrastı, şiirin melankolik ve karamsar temalarını güçlendirir; sarı ışık vurguları dramatik gerilimi artırır.

Tasarım, batmakta olan bir şehrin metaforik ve melankolik atmosferini görselleştirir. Akışkan tipografi, dalgalar ve ışık huzmeleri ile rüzgâr sembolü, izleyiciye şiirin mekânsal ve ruhsal derinliğini sezdirir. Tipografik ve illüstratif öğelerin birleşimi, şiirin hem duygusal hem de metaforik içeriğini görsel bir deneyime dönüştürür. “Denizdeki Şehir” başlıklı tasarım, şiirin melankolik ve karamsar atmosferini tipografi, renk ve illüstratif unsurlarla bütünleştirmiştir. Giddyup fontu, dalga katmanları ve ışık efektleri, şiirin tematik derinliğini ve deniz metaforunu görsel düzlemde etkili biçimde yansıtmaktadır. Tasarım, Poe’nun hayali kenti ve deniz üzerinden kurduğu karanlık romantizm atmosferini estetik bir bütünlük içinde yorumlayan analitik bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Şekil 9.

Helen’e Şiirinin Tasarımsal İfadesi

Kaynak: (Dilannur Şekeroğlu “Helen’e” 2025).

*Helen, senin adın
Eskinin Nicean yelkenlileri gibidir, benim için
Usulca, kokulu denizin üzerinden
O yol yorgunu gezgini taşır
Kıyısına kendi memleketinin*

*Gezmeyi özler yapayalnız denizlerin üstünde
Yunanlı yüzün, sümbül saçların
Senin havaların getirmişti beni eve
Yunanistanın görkemine ve
Roma yüceliğine.*

*İşte, oradaki pırıltılı pencere nişinde
Nasıl da bir heykel gibi, görürüm dineldiği
Ah, Psyche, kutlu topraklar olan bölgelerden
Akik lamba elinde. (Antoloji, t.y.)*

Edgar Allan Poe’nun “To Helen” adlı şiiri, güzellik, zarafet ve hayranlık temalarını ön plana çıkarır. Şiirde Helen figürü, mitolojik göndermelerle idealize edilen bir kadın olarak anlatılır. Tasarımda bu tematik yapı, başlıktan yola çıkarak tipografik ve illüstratif öğelerle görselleştirilmiştir.

Tematik Anlam Çözümlemesi : Şiir, Helen üzerinden idealize edilmiş güzellik ve zarafet temalarını işler. Tasarım, bu temaları tipografik kıvrımlar, renk geçişleri

ve illüstratif öğeler ile görselleştirir. Kelebek figürü, kırılğanlık ve dönüşümü sembolize ederek kadın tasvirinin zarif yapısına gönderme yapar.

Tipografik Tercih : Berkah Ramadhan fontu, süslemeli ve akışkan karakterleri ile şiirin zarif ve romantik anlatımına uyum sağlar. “H” harfinin bir kısmının illüstratif kelebek kanadı ile devam etmesi, kompozisyonda tipografi ve illüstrasyonun bütünleşmesini sağlar. Harflerin pembe tonları şiirdeki hayranlık ve aşk duygusunu görselleştirir, kesme işareti yeşil renk ile tasarımda denge oluşturur.

Renk ve Biçim Analizi : Yeşil ve mavi tonları, doğallık ve dinginlik hissi yaratırken, siyah ve kahverengi geçişler derinlik etkisi sağlar. Pembe-kırmızı tonlar, şiirdeki zarif aşk temasını pekiştirir. Tipografi ve illüstrasyon arasındaki renk uyumu, şiirin tematik derinliğini görsel olarak destekler.

Tasarım İlkeleri Üzerinden Analiz : Harfler ve kelebek figürünün yerleşimi, görsel ağırlığı dengeler ve kompozisyonun bütünlüğünü sağlar. Fontun kıvrımları ve illüstratif detaylar, şiirin akıcı ve romantik ritmini görselleştirir. Siyah ve kahverengi geçişler ile pembe ve yeşil tonların kontrastı, şiirin zarafet ve derinliğini güçlendirir.

Tasarım, Helen figürünün zarafetini, romantik dili ve mitolojik göndermelerini tipografik ve illüstratif öğeler aracılığıyla görselleştirir. Kelebek figürü ve renk geçişleri, izleyicide şiirin sakin, hayranlık dolu ve estetik tonunu etkili biçimde iletir. “Helen’e” başlıklı tasarım, şiirin romantik ve zarif atmosferini tipografi, renk ve illüstratif öğelerle bütünleştirmiştir. Berkah Ramadhan fontu, kelebek illüstrasyonu ve renk geçişleri, şiirin tematik derinliğini ve kadın figürünün zarafetini görsel düzlemde etkili biçimde yansıtmaktadır. Tasarım, Poe’nun güzellik, hayranlık ve mitolojik göndermelerle kurduğu estetik dili analitik bir görsel yaklaşımla yorumlamaktadır.

TARTIŞMA

Edgar Allan Poe’nun altı şiir başlığı üzerinden yapılan çözümlemede elde edilen bulgular, edebi metinlerin görsel tasarım diliyle yorumlanabileceğini göstermektedir. Temaların anlatım biçimleri, görsel hafızada metni kurgulayarak duygusal ve grafik tasarım diline, tipografi ve illüstrasyonun anlatım biçimine karşılık gelerek bir bütünlük oluşturmaktadır.

Acar (2021)’ın değerlendirmesinde vurgulanan karanlık romantizm anlayışı, Poe’nun şiirlerinde somut biçimde karşılık bulur. Gotik edebiyatın temelinde yer alan korku, kasvet melankoli, suçluluk ve tedirginlik gibi duygular, Poe’nun

dizelerine yansımaktadır. Bu durum, Poe’nun eserlerinde yalnızca ölüm temasını değil, aynı zamanda bunalımın ve bir korkunun yani gotik estetiğin Poe’nun anlatımında kazandığı biçim ile metinsel ve görsel hem metinsel hem de görsel olarak “duygusal yoğunluğun mekâna ve imgeye dönüşümü” şeklinde yorumlanabilir.

Karaata (2024), şiir ve illüstrasyon etkileşimini “kitap tasarımı” bağlamında ele alırken; bu çalışma, doğrudan şiir başlıklarını tasarımsal bir kompozisyona dönüştürmesiyle ayrılmaktadır. Benzer biçimde Avcı’nın (2022) illüstrasyonlarda minimal yaklaşımın duygusal etkiyi artırdığı yönündeki tespiti, Poe’nun şiirlerinin görsel yorumlarında da doğrulanmıştır: sade kompozisyonlar, izleyicinin şiirsel temayı doğrudan deneyimlemesini sağlar.

Bulgular ayrıca, tipografi ve illüstrasyonun yalnızca estetik unsurlar değil, anlam üretici araçlar olduğunu ortaya koymuştur. Barthes’ın göstergebilimsel perspektifine göre her görsel öge bir göstergedir; bu çalışmada tipografi, şiirin dilsel göstergelerine paralel ikinci bir anlam katmanı oluşturmuştur. Şiirlerdeki metaforlar, görsel biçim aracılığıyla yeniden üretildiğinde, metnin duygu yoğunluğu artmakta ve okuyucu–izleyici arasındaki etkileşim güçlenmektedir. Bu bağlamda çalışma, edebi ve görsel anlatımın birbirini dönüştürebildiğini; grafik tasarımın yalnızca biçimsel değil, poetik bir iletişim dili kurabildiğini göstermektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada Edgar Allan Poe’nun şiirsel evreni, grafik tasarımın iki temel bileşeni olan illüstrasyon ve tipografi aracılığıyla yeniden yorumlanmıştır. Her bir şiir başlığı, barındırdığı atmosfer, çağrışım ve tematik yapı doğrultusunda görsel bir dil ile ifade edilmiştir. Şiir başlıkları, yalnızca sözcüksel değil; aynı zamanda simgesel, anlatımsal ve duygusal düzeyde çözümlenerek, bu çözümlemeler doğrultusunda özgün tasarımlara dönüştürülmüştür. Tasarımlarda tipografi hem estetik hem de anlatımsal bir öge olarak ele alınmış; illüstrasyonlarla birlikte şiirsel anlam katmanlarını görselleştiren bir araç haline getirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, şiirsel metinler ile görsel tasarım arasında anlamlı ve derinlikli bir bağ kurarak izleyicide hem edebi hem görsel bir etki yaratacak bütünlüklü bir sanat perspektifi ortaya koymaktır. Seçilen altı şiirin (Annabel Lee, Kuzgun, The Bells, Eldorado, Denizdeki Şehir, Helen’e) içerik analizleri yapılarak görsel tasarımlar hazırlanmıştır. Edgar Allan Poe şiirsel anlatımlarında metaforları kullanır. Metaforlar yalnızca süsleyici bir öge değil, şiirin temel yapı taşlarını oluşturan anlam katmanlarıdır. Özellikle ölüm, aşk,

kayıp ve sonsuzluk gibi temaları işlediği dizelerde, metaforlar aracılığıyla soyut kavramlar somut imgelerle ifade edilerek okuyucunun zihninde kalıcı bir etki bırakmaktadır. Tasarımlar şiirlerin ana başlıklarını ve dizelerini tipografik ve illüstratif olarak şekillendirmiştir. Bu süreçte, şiirin yapısı ve okuyucuya sesleniş biçimi renk, doku, çizgi ve tipografi gibi tasarım unsurlarıyla desteklenmiş ve tasarımsal ifade gücüne yansıtılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, metinsel ve görsel anlatım biçimlerinin karşılıklı olarak birbirini desteklediği, kimi zaman şiirdeki anlamın görsel yorum yoluyla daha da derinleştiği gözlemlenmiştir. Görselleştirme süreci yaratıcı özgünlükler sunsa da şiirin duygu ve düşünce bütünlüğünü korumak için yorumlama süreci dikkatli bir biçimde yapılmalıdır. Edebi metinlerin görsel tasarım araçlarıyla yeniden yorumlanması, metnin duygusal ve tematik boyutlarına farklı bir perspektif sunmaktadır. Edgar Allan Poe'nun şiirlerinde yer alan melankolik ve simgesel yapı, tipografik ve illüstratif dil ile güçlendirilerek izleyicinin duyuşsal algısına hitap eden zengin bir deneyime dönüştürülmüştür. Eserlerin tümünün üzerinde minimalist bir yaklaşım bulunmaktadır. Harf arası boşlukların ölçülü kullanımı, şiirin ritmini ve şiirselliğini tipografik düzlemde sürdürmeye olanak tanımıştır. Çalışma, hem görsel iletişim tasarımı alanında şiirsel metinlerden ilham alarak üretim yapmak isteyen tasarımcılara hem de şiirleri görsel anlatım diliyle yeniden yorumlamak isteyen araştırmacılara yol gösterici bir örnektir. Özellikle edebi metinlerin görsel dile aktarılması konusunda bütünsel bir analiz-tasarım süreci izlenmesi gerektiği, bu çalışmayla somut biçimde ortaya konmuştur. Yapılan literatür araştırmaları sonucunda, Edgar Allan Poe ile ilgili çeşitli kaynaklara rastlanmış fakat şiir-tasarım ilişkisine dair örneklerin sınırlı olduğu görülmüş, çalışmanın bu açıdan bir boşluğu doldurduğu düşünülmektedir. Özellikle tipografik sanat, illüstrasyon ve şiirsel anlatım arasındaki geçişlerin daha fazla incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Şiirsel anlatım ile tasarımsal ifade arasında güçlü bir bağ kurulabileceği, görsel tasarımın yalnızca bir estetik üretim aracı değil, aynı zamanda bir yorumlama ve anlatım biçimi olarak işlev görebileceği kanıtlanmıştır. Bu bağlamda, bu çalışma yalnızca özgün görsel tasarımlar üretmenin dışında disiplinlerarası düşünme biçiminin grafik tasarım pratiğinde önemli olduğunu da göstermektedir. Poe'nun karanlık romantizmi, bu araştırmada tipografik formlar ve illüstratif semboller aracılığıyla çağdaş bir görsel dile çevrilmiştir. Bu yönüyle çalışma, grafik tasarımda şiirsel anlatımın yorumlanmasına yönelik literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

Acar, B. (2021). Toplumsal travmayla başa çıkma aracı olarak gotik edebiyat [Yayımlanmamış dönem sonu ödevi]. Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Kültürel Çalışmalar ve Medya Yüksek Lisans Programı.

Antoloji. (t.y.). Annabel Lee. Erişim tarihi 15 Eylül 2025, <https://www.antoloji.com/annabel-lee-2-siiri/>

Antoloji. (t.y.). Denizdeki kent. Erişim tarihi 29 Eylül 2025, <https://www.antoloji.com/denizdeki-kent-siiri/>

Antoloji. (t.y.). Eldorado. Erişim tarihi 15 Eylül 2025, <https://www.antoloji.com/eldorado-2-siiri/>

Antoloji. (t.y.). Helen'e. Erişim tarihi 15 Ağustos 2025, <https://www.antoloji.com/helen-e-siiri/>

Artful Living. (t.y.). Takip etmeniz gereken 12 illüstratör. Erişim tarihi 12 Eylül 2025, <https://www.artfulliving.com.tr/sanat/takip-etmeniz-gereken-12-illustrator-i-5342>

Avcı, Y. (2022). Toplumlar üzerine etki eden illüstrasyonlarda minimal yaklaşımlar. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 86–105.

Bachelard, G. (1964). *The poetics of space*. Beacon Press.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368–388.

Barthes, R. (1977). *Image–music–text*. Fontana Press.

Booth, W. C. (1983). *The rhetoric of fiction*. University of Chicago Press.

Bulut, A. (2020). Edgar Allan Poe: Şiirler [Mine Yazıcı ve Osman Tuğlu tarafından yayına hazırlanan Edgar Allan Poe: Şiirler ve Anılar başlıklı kitabın değerlendirmesi]. *İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi*, 12, 109–113. <https://doi.org/10.26650/iujts.2020.12.0006>

Canbolat, S. C. (2023). Logo tasarımı kapsamında kullanılan tipografik öğelerin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 12(101), 45–59.

Caps Digital. (t.y.). Grafik tasarım ve tipografi. Erişim tarihi 12 Eylül 2025, <https://www.capsdigital.net/grafik-tasarim-ve-tipografi/>

Dağ, E. S. (2015). *İllüstrasyonun ikinci altın çağı*. Grafik Tasarım Yayıncılık.

- Farmaupdate. (t.y.). Kuzgun (The Raven). Erişim tarihi 15 Eylül 2025, https://sub1.farmaupdate.com/siir/e/edgar_allan_poe/kuzgun.htm
- Gökçen, N. K. (2023). Yayın illüstrasyonlarında görsel hikâye anlatımı. Işık Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Dergisi, 1(1), 17–29.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. İçinde N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Ed.), Handbook of qualitative research (ss. 105–117). SAGE Publications.
- Jakobson, R. (1960). Linguistics and poetics. İçinde T. A. Sebeok (Ed.), Style in language (ss. 350–377). MIT Press.
- Karaata, E. (2024). Şiir ve illüstrasyon arasındaki etkileşim açısından Bir Bennudur İstanbul ve SOARH kitaplarının incelenmesi. Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 15(1), 23–45.
- Kılıçkaya, D. (2022). Cihat Burak'ın Cardonlar adlı hikâye kitabında Edgar Allan Poe etkisi. Turcology Research, 75, 448–464. <https://doi.org/10.5152/JTRI.2022.4547>
- Merriam, S. B. (1998). Qualitative research and case study applications in education (Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş baskı). Jossey-Bass Publishers.
- Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. SAGE Publications.
- Poets. (t.y.). The bells. Erişim tarihi 15 Eylül 2025, <https://poets.org/poem/bells>
- Polat, B., & Kavuran, T. (2023). Dijital illüstrasyon tekniği ile efsanelerin görselleştirilmesi: Elazığ Çayda Çıra efsanesi uygulaması. Baçini Sanat Dergisi, 1(2), 53–83.
- Sarıkavak, N. K. (2003). Çağdaş tipografinin temelleri. Seçkin Yayıncılık.
- Tarlakazan, E. (2007, Ekim). Masaüstü yayıncılıkta tipografi [Sözlü bildiri]. II. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, Ankara, Türkiye.
- Tepecik, A. (2002). Grafik sanatlar: Tarih–tasarım–teknoloji (1. baskı). Detay Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Ana sayfa. Erişim tarihi 15 Eylül 2025, <https://tdk.gov.tr/>
- WM Aracı. (t.y.). İllüstrasyon nedir? Erişim tarihi 12 Eylül 2025, <https://wmaraci.com/nedir/illustrasyon>

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (1999). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Kitabevi.

Yılmaz, L. (2018). Video sanatında zaman ve mekân kullanımı üzerine. İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 4(7), 9–20.

Atıf İçin: Şekeroğlu, D. & Tarlakazan, E. (2026) Edgar Allan Poe Şiirlerinde Görsel Yorumlar, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 10 (2), 270-297.